

ГРУДЕНЬ 2022/2023 р.

4

ВЕСЕЛКА

ЩОМІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Василь Слапчук Миколаєва ніч

Місяць хмарку взяв на роги,
Витрясає з хмарки сніг.
Миколай руша в дорогу,
Жде на нього сто доріг.

Ждуть його в містах і селах,
Особливо дівчора.
Шкода – мами ліжка стелять,
Кажуть, пізня вже пора.

Спить натомлена малеча.
Миколай святий здала
З чималим мішком на плечах
Поспішає до малят.

Зайчик в полі шулить вушка.
Він також гостинця жде.
Хтось тихенько під подушку
Миколайчики кладе.

Лідія Повх Сніг

Сніг ішов, сніг ішов,
Сніг чіплявся до пальт,
До курток,
До носів, до підшов.

Ми збивали – все одно!
Сніг хотів іти до залу
І дивитися із нами –
Крадькома, тихцем – кіно.

Він зайшов із нами в зал,
І тепер ми у сльозах:
Сльози котяться із шапок
По волоссю, по носах.

Буратіно на екрані
Здивувався і застиг:
– Плаче зал... В такому стані
Бачить я дітей не звук!

Буратіно фільм змінив –
Всіх у залі насмішив.

На обкладинці журналу ілюстрація Ірини Буток-Дячук.

Через поле, через гай
Йде до діток Миколай.
У білесенькій торбинці
Він для всіх несе гостинці.

Від Святого Миколая
Я даруночка чекаю,
Не стулю всю нічку очі,
Бо який він знати хочу.

Розмалюй.

Платон Воронько Кіт не знав

Падав сніг на поріг,
Кіт зліпив собі пиріг.
Поки смажив, поки пік,
А пиріг водою стік.
Кіт не знав, що на пиріг
Треба тісто, а не сніг.

Т. Масенко

Грудень

Всі річки тепер в обнови,
Біле скло над бережком.
Ходить грудень по діброві,
Застеляє світ сніжком.
Вишні в інею розквітли,
В білих шубах всі дубки.
Позирають ночі світлі
В розмальовані шибки.
Є вже саночки новенькі,
Є хороші ковзани.
А мороз веселий дзенька,
Налітає з далини!
І така привітна й люба
Тиша білої зими.
І в кімнаті тепла груба,
Й нові книги на столі.

«І добро, і зло примножуються в геометричній прогресії. Ось чому ті маленькі рішення, які ми приймаємо щодня, безмежно важливі».

(Клайв Стейплз Льюїс, відомий британський письменник, філософ, християнський апологет).

Чи знаєте ви, що...

Мавка підкорює світ

Українська Мавка з «Лісової пісні» стала персонажем популярного британського мультсеріалу Hey Duggee (Привіт, Дар). Так мультиплікатори вирішили підтримати українських дітей-біженців, які змушені виїхати з країни через російську агресію.

«Щоби допомогти українським дітям почуватися у Вели-

кій Британії, як вдома, у новому епізоді CBeebies Hey Duggee до шоу приєднуються нові українські друзі», – написали в повідомленні.

Так, у новому епізоді серіалу про пса Даггі, який опікується дошкільнятами, з'являється українська Мавка та Водяник, а також інші герої нового українського 3D-мультфільму «Мавка. Лісова пісня». Його створили за мотивами драми-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня» та образів народної міфології.

Наталя Забіла

Грудень

Замерзлим грудням скрізь і всюди
Вкрилось поле і шляхи.
– Це вже Грудень! – кажуть люди

І вдягають кожухи.

І дерева в білий іній
Вбрались, як у кожухок.
Річка спить у кризі синій,
І замовкнув спів пташок.

Дуже добре й погуляти
Нам у дні зимові ці:
В нас і лижви, й гринджолята,
І блискучі ковзанці!

Нам мороз не докучає,
Не страшний нам сніговий!..
Грудень місяць рік кінчає, –
Наступає рік новий.

Побажаймо ж добрим людям,
Щоб щасливо всі жили
І щоб був по всіх усюдах
Мир і спокій на землі!

Лисиця і Яструб

(Норвезька казка)

Сів якось яструб на березі річки і задрімав на теплому від сонця камені. Підбігла до яструба хитра лисиця і вхопила його своїми гострими зубами.

– Ой, не їж мене! – заблигав її яструб. – Відпусти мене на волю, а я за те знесу тобі яйце завбільшки з твоєю головою.

«Ох, і пощастило ж мені! – подумала лисиця. – Такого птаха впіймати! Справжнісінький скарб!»

Розтулила вона зуби і випустила яструба.

А яструб сів на гілці дерева і почав дратувати дурну лисицю.

– Не знесу я тобі яйця завбільшки з твоєю головою, – сказав він. – Не знесу через те, що не можу. Зате дам тобі три поради. Ось вони. Перша порада: ніколи не вір абикому. Друга порада: не засмучуйся через дрібниці. І третя порада... – Тут яструб подивився на голодну лисицю й помовчав. – Третя порада така: що впіймала, те тримай міцно.

У СВИТІ КАЗОК

Народна казка близька до міфу та часто вважається похідною від нього. За поширеним уявленням казки – це колишні міфи, що внаслідок згасання чи знищення панівного культу втратили своє священне значення та підтвердження в ритуалах. Як наслідок віра в істинність таких міфів зникає, а на зміну їм приходять нові міфи.

Стаючи казкою, міф використовується з розважальною чи дидактичною метою, втрачає етнографічну конкретність, міфічних героїв замінюють звичайні люди, міфічний час – казково-невизначений, зникає пояснювальність, колективні проблеми, відображені в міфі, стають в казці особистими.

За іншою версією, міф і казка мають від початку різні функції та виникають паралельно один до одного. Функція міфу полягає в поясненні влаштування світу, описі його походження та появи відомих тепер назв, звичаїв, предметів тощо. Функція ж казки полягає в соціалізації людини під час обрядів ініціації, коли людина переходить з одного статусу в інший (дитина – доросла, неодружена – одружена). Казка або розгрувалася при ініціації, або розповідалася перед нею з метою повідомити необхідні для її проходження знання та привити бажані цінності. Тому казковий герой отримує допомогу від помічників і порадників, які представляють старших членів племені, повинен виявляти силу, кмітливість, знання певних звичаїв, щоб здолати перешкоди.

Диво у млині (Польська народна казка)

Неподалік од містечка Домбрувна струмок крутив колеса великого млина. Там завжди панував рух. Вози довгою валкою везли до млина зерно, а потім одвозили борошно в сусідні села.

Мельник Маренський був дуже хазяйновитий чоловік. Уставав на світанку й працював не складаючи рук аж до смерку. А в жнива частенько й зовсім не лягав спати – знай лічив гроші, які йому платили за млино, і ховав їх у важкій дубовій скрині.

Страшений скупий був отой мельник Маренський. Він і сам працював без від-

починку, і дружині та синові, а надто наймитові ніколи просвітку не давав. Не раз вони плакали, а бувало, що й сварилися з ним.

Мельник багатів з кожним днем. І чим більше срібних талярів клав він у свої дубові скрині, тим більшим скупієм ставав.

Якось випала дуже холодна зима. Крига скувала й Домбровське озеро і струмок, на якому стояв млин Маренського. Немало бездомних бідняків пішло жєбрати по хатах; частенько стукали вони до заможніх господарів. Не минули й господу мельника. Але той і слухати не хотів їхніх

прохань. Не дав і шматка хліба жодному біднякові, а гнав їх од хати, ще й називав прибудами та дармоїдами.

Раз надвечір розгулялася хуртовина. Вихор так і вив, так і свистів у комінах, мороз білими квітами заснував шибки. А мельник розкошував собі в теплій хаті.

Раптом хтось несміливо постукав у двері. На порозі стояв подорожній, весь запорошений снігом.

– Чого тобі? – сердито буркнув господар.

– Чи немає у вас якоїсь роботи для мене? – спитав подорожній.

Ой, як розлютився старий мельник! Гримнув, що взимку йому й самому нема чого робити, а наймит у нього тільки те й знає, що байдики б'є.

Тоді подорожній попросився, щоб господар пустив його переночувати й дав трохи гарячої страви, бо він іде здалека, дуже стомився та зголоднів.

Мельник не схотів нічого й слухати.

– Нема в мене ані кутка, ні страви для такого прибуди! – гарикнув він.

Диво у млині

(Закінчення з 4-ої сторінки)

І наказав бідоласі вийти геть з хати й зачинити за собою двері.

Подорожній послухався, але підніс угору свою палицю, махнув ліворуч, махнув праворуч, щось пробурмотів і попрямував лісовою засніженою дорогою.

Вранці мельник зайшов до млина й остовпів з переляку. На мішках з борошном і зерном, що рядочком стояли попід стінами, сиділи цілі табуни мишей.

Мельник аж за голову схопився. Все добро гине на очах! Адже миші не залишать жодної зернинки... Що ж його робити?

– Рятуйте! – загукав він, стан кликати жінку, сина, наймита.

Та як тут рятувати? Миші не боялися людей і не думали тікати.

Тоді обізвалася затуркана мельникова жінка:

– Це тобі кара за те, що ти прогнав отого бідолаху!

Зляканий мельник мочав благати свого наймита:

– Біжи, Янеку, шукай того подорожнього, що я вчора прогнав. Це він таке зробив, не інакше! Прохай його, благай, нехай повернеться. Дай йому все, чого забажає, аби тільки прогнав цю нечисть. І тобі, Янеку, щось перепаде. Біжи щодуху. Адже він за ніч далеко не встиг зайти.

Взяв Янек кожуха, насунув на голову шапку й побіг. Од млина до села вела пряма дорога.

Янек хутко знайшов подорожнього в хаті одного

бідняка, який пожалів бідолаху та пустив переночувати.

Почав Янек просити й умовляти, щоб подорожній повернувся до них. Той устав, подякував господареві за ночівлю й пішов до млина.

Ой, як зрадів мельник! Кинувся його обіймати та цілувати. Просив пробачення, обіцяв, що дякуватиме довіку, що щедро заплатить, аби тільки той вигнав мишей із млина.

Подорожній загадав господареві, щоб той вирубав у кризі на озері ополонку, а сам махнув палицею праворуч, махнув ліворуч, стукнув нею об підлогу й щось пробурмотів.

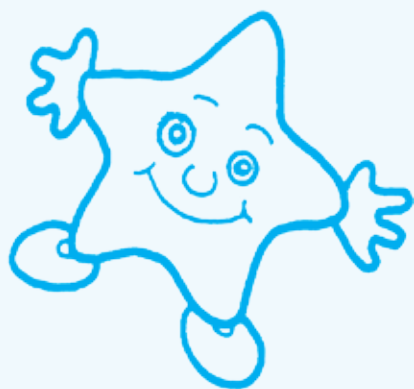
І диво! – всі миші одразу побігли до нього.

Стукаючи палицею, рушив подорожній до дверей, потім у двір. Миші сунули за ним сходами, подвір'ям, потім дорогою до озера. А була їх сила-силенна.

Подорожній став над ополонкою і занурив палицю в крижану воду. І тут миші почали стрибати в воду. Геть усі пострибали та всі потонули. Жодна живою не залишилася.

Коли остання миша зникла в воді, мельник підбіг до подорожнього. Обдарував його чим тільки міг, дякував без кінця-краю.

Відтоді скупий мельник змінився. Добрий став і ласкавий до людей; нікого вже не проганяв із своєї хати. А миші більш ніколи не з'являлися.

Дмитро Павличко

Чарівниця

Моя бабуся – чарівниця.
Як тільки скаже: «Ну, лети!» –
Біжу, лечу, неначе птиця,
Вдихаю вітер висоти!

Сусід глузує: «бабо, пташко,
Як гарно ви вчите малу!
Та на руках літати важко –
Позичте їй свою мітлу!»

А потім каже: «Дайте спокій,
Онучка наша – то не птах.
Вона вже скоро в світ
широкий
Літатиме на літаках!»

Бабуся так відповідає:
«Не псуйте ви дитя моє,
Нехай на літаках літає,
Та знає – крила й власні є.

Марійка Підгірянка

Їжачки

Три маленькі
Їжачки
Мають гарні
Книжечки.
По дві книжки
Кожен має
Скільки разом –
Хто з вас знає?

Іван Драч (1936-2018) – український поет, перекладач, кінорежисер, державний і громадський діяч.

Іван Драч Самотня ластівка

Самотня ластівка на дроті –
Одним одна, самотина.
Всі ластівки давно в польоті, –
Чому ж без вірію вона?

Така вже осінь, що аж голо,
Вже їй сонце розпина.
У вирій лист летить навколо,
Її мина, її мина.

Чи, може, їй крило підбито,
Чи, може, впала їй вина
Тут розп'ястися з цілим світом –
Така печаль, що аж до дна.

Чи, може, так поля ці любить,
Вже йде морозу сивина.
А хто ж в мороз їх приголубить?
За все покутує вона.

До вірію ще стільки далей,
Вона ж стоїчно не зрина.
До тисячі моїх печалей
Ще одна – і не одна.

Григорій Сковорода

ДВА КОШТОВНІ КАМІНЦІ – ДІАМАНТ І СМАРАГД

Високої якості Смарагд, що жив у славі при королівському дворі, пише своєму приятелеві Діамантію таке:

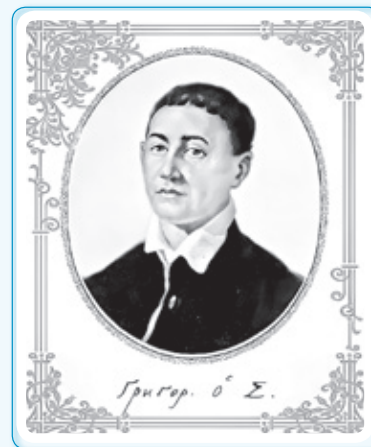
«Люб'язний друже!

Шкодную, що ти не дбаєш за свою честь і живеш схований у попелі. Твоя вартість мені відома. Ти гідний чесною і видного місця, але нині ти схожий на свічник, що світить сокровеним світлом, але схоронений під спудом. Нічого не варте світло, що не дивує і не звеселяє людське око. Сього й тобі бажаю, з пошаною – твій друг Смарагд».

«Дорогий мій друже! – відповів Діамант. – Наше світло живить лише людське марнославство. Хай вони дивляться краще на сяюче небо, ніж на нас. Ми лише кволий його відблиск. А ціна наша й честь завжди лишається в самих нас. Шліфувальники не надають її нам, а відкривають. Від того, що люди похвалять нас, цінність наша не збільшиться, а зневага, забуті і хула від того не зменшаться. Лишаюся з такими ось думками – твій друг Діамантій».

Сила:

Ціна і честь – одне і те ж. Пустоцвіт прибирає блискучого вигляду, прибирає подобу фальшивого діаманта і злодійської монети. Освіченість, милосердя, великодушність, справедливість, постійність і цнотливість – ось ціна наша і честь! Давня приказка говорить: «Дурень шукає видного місця, а розумного і в кутку видко».

Григорій Сковорода.

**Олександр
Копиленко**

ЗИМА ЙДЕ

Усі дерева вже простигли вгору, до сизого неба, оголені віти. Тільки ялинки й сосни стоять зелені, та дуб не скинув свого вбрання. Листя його лише пожовкло, потемніло. І здалеку здається, що то стоїть могутній воїн, закований у бронзу. Налетить вітер, задзвенить своїм бронзовим листям могутній дуб, але не схилиться і перед бурею... Іду лісом,

ніби ступаю по золотому килиму.

Ось тихо, мов малесенький прозорий білий метелик, сіла на рукав перша сніжинка. А ось і друга, третя. Химерні вони на вигляд, ці снігові зірочки. Здається, їх вирізьбив талановитий майстер. Ось затанцювало їх у повітрі більше, посипались густіше, засипаючи білим килимом землю, опале листя, гілля дерев. Прийшла зима.

Видатні особистості

Волт Дісней (на фото) мріяв стати художником, про парк розваг та велику родину. На нього чекатиме чимало випробувань. Він подолає знуцання батька та бідність. У шістнадцять років піде добровольцем на війну. Втратить роботу, бізнес та права на анімаційного героя. Проте одного дня всі його мрії здійсняться.

Герой цієї книжки створив дивовижний світ Діснейленду та перші в історії кінематографу звукові й музичні мультфільми. Волт Дісней не любив рутинну роботу, він хотів займатися тим, що приносить задоволення. Життя нашого героя – яскравий приклад того, що великі цілі потребують чималих ресурсів, зусиль, часу, сил, терпіння та постійного навчання. І вони досяжні, якщо йти до кінця!

Нова робота стала справжнім викликом для Болта. Адже тепер він не просто малював, він створював «живих» істот. Ці істоти вмili рухатися й розмовляти, мали свою долю, характер і звички. Йому було дуже складно, але водночас страшенно цікаво.

Волт отримував задоволення від своєї роботи. Та що там задоволення! Мабуть, ще ніколи в житті він не відчував такого шаленого щастя!

Перед Діснеєм розкрилися можливості кінематографа й додали йому сил і натхнення. Тут усе було незвідане і приголомшливе. Ось ти малюєш звичайну фігурку, вона потрапляє до механічного «ока» кіноапарата й... оживає! Справжнє диво! Дісней і Айверкс із головою поринули в нову роботу!

Анімаційні фільми на той час були дуже примітивні. Компанія кінореклами в Канзас-Сіті, куди прийшли працювати Волт із Абом, не ставила перед собою якихось новаторських завдань.

– Треба робити як усі, але не гірше за інших, – повторював їхній керівник.

Хлопці робили. Малювали фігурки й літери, вирізали їх із паперу, а потім спостерігали, як усе це ворушило ручками й ніжками на екрані. Усі вважали, що цього цілком достатньо для реклами. Якщо ж одна з фігурок ставала не на своє місце і, схаменувшись, перебігала, протискуючись поміж іншими, то це вже був вищий клас. Можна було не сумніватися в тому, що глядач плескатиме в долоні від захвату.

Але Діснею це швидко набридло. Він був переконаний, що можна працювати інакше: краще, цікавіше, а головне – змістовніше. На думку Волта, рухомі малюнки – хоч рекламні, хоч будь-які інші – мали нести в собі глибший зміст.

Книга «Волт Дісней» вийшла у видавництві «Агенція АЙПЮ» у 2019 р.

Степан Жупани

Лісові годинники

Я почув, як у зеленому Ялинику, Тук-так Незвичайні ходять, стукають Годинники:

Тук-так Гирі в них, – то шишки, з гілок Ще не зронені,

Тук-так, Стрілки – сонця золотисті Теплі промені.

Тік-так. Дзьоби дятлів у зеленому Ялинику,

Тук-так, Наче маятники справжні У годинників: Тук-так, тік-так.

Лідія Повх

Останній день літа

Яблунька хитається, З вітриком говорить. Із травою грається Тінь її прозора.

Яблучка колишуться В яблуньки на вітах. Так собі й допишеться День останній літа.

Розмалюй.

Василь Струтинський

Чому рипить сніжок?

А й справді, чому рипить сніжок? Не знаєте? То я вам розповім. Якось ішов лісом Дід Мороз. Нечутно, по м'якому, наче вата, сніжку. Стомився. Присів на пеньок, а мішок з гостинцями поруч поклав. Довгу бороду гребінцем розчесав. Дивиться, аж під ялинкою зайчик сидить і плаче. Дідусеві жаль стало зайчика. Підійшов до нього й питає: «Чому це ти, вуханчику, плачеш?». А той, схлипуючи, відповідає: «Заблукав, додому ніяк не втраплю!».

Здивувався дідусь: отакої, заець – і раптом заблукав у лісі. Як же те могло статися? Все ще схлипуючи, кучохвостий розповів старому свою пригоду.

Уранці він гуляв з братиками та сестричками на галявині. їм було весело, так добре стрибати з розгону в снігові кучугури, що й незчулися, як мисливець підійшов. Пролунав постріл. Зайчата кинулися тікати. Найдалі, в лісову гущавину,

забіг той зайчик, якого оце й зустрів Дід Мороз...

Добрий дідусь заспокоїв малюка, і вони разом швидко знайшли стежину до заячої хати. А там уже зібралися його братики й сестрички. Всі живі та здорові. Мама з татом уже ходили шукати свого найменшенького. Шукали, шукали та вже й зневірилися, що він живий. Ото радіщів було, коли побачили свого синочка та ще й з Дідусем Морозом!

Дідусь привітав усю заячу родину з Новим роком, гостинці роздав: кожному по великій соковитій морквині. А на прощання, погладжуючи довгу бороду, сказав: «Я зроблю так, що сніжок рипитиме. Щоб ви, зайці, чули, коли хтось буде до вас підкрадатися».

Як сказав, так і сталося: відтоді сніжок і рипить, тобто попереджає зайців та інших беззахисних звірів про небезпеку. Ось так: рип-рип, хтось іде, пильнуй!

Леонід Полтава Лісова книга

Весь ліс у білій ризі,
Але нерівний сніг:
По нім, як знаки в книзі.
Сліди звіриних ніг.

Ніхто з людей у лісі
Сюди вночі не йде.
Хто ж біг по цім узліссі?
Куди цей слід веде?

То лиса хитрі кроки,
В село він, певно, біг,
Ведмедя слід широкий
Поплямив густо сніг.

Там вовчі лапи стали,
Там вивірки сліди
І зайчиків, що мчали,
Напевно від біди.

Тут кожного звіряти
Пригода, втеча, бій, –
Зумій лиш прочитати
У книзі лісовій.

Євген Гуцало

Оркестр

Ну й оркестр у цирку грає –
цілий день не змовкає!
Півні грають на бандурах,
зайці на гітарах.
Там на кобзах грають кури,
на ложках гагари.
Там баран
б'є на барабан.
Там на флейті гра кажан.
Там коза дме в саксофон.
Цап співає в мікрофон.
На цимбалах гра гусак,
у сопілку дус грак
Цілий день у цирку грають,
цілий день там цап співає!

М. Білкун

Ведмежикова ялинка

Торік хлопчик Саша був зовсім маленький. І він з великим нетерпінням чекав ялинку. А одного дня прокинувся й бачить – ялинка стоїть. І прибрана. Усі прикраси на ній висять. Він дуже зрадів і вже не відходив від ялинки. Так кожного дня. Але одного вечора, коли маленький хлопчик Саша вже спав, ми зняли з ялинки всі прикраси, заховали їх у ящик, а ялинку винесли.

Другого ранку Саша побачив, що ялинки немає, й почав плакати. Ми його заспокоїли:

– Знаєш, Сашко, поки ти спав, приходив з лісу Великий Ведмідь. Він попросив у нас ялинку. Розумієш, у нього двоє синків-ведмежаток, і вони теж хочуть потанцювати коло ялинки, а хіба ж у лісі дістанеш ялинкові іграшки? От Ведмідь і попросив, щоб ми позичили йому ялинку з іграшками. Коли його ведмежатка награтуються, він принесе тобі її назад.

Після того Саша мало не щодня питав:

– Не було Ведмедя? Не приносив ялинки? Ну добре, хай ведмежатка іще пограються.

А потім прийшла весна, і Саша зовсім забув про ялинку. Весну змінило літо, потім осінь, а там прилетіли білі метелики-сніжинки.

Одного ранку прокинувся хлопчик Саша, – він тепер ображався, коли його називали маленьким, – і бачить – ялинка стоїть. Прибрана. Усі прикраси, всі іграшки на ній висять.

Він відразу все згадав і аж у долоні сплеснув від радості:

– Ведмідь приходив? Ялинку приніс? А що його ведмежатка?

– З Новим роком тебе вітали.

– А Ведмідь іще прийде по ялинку для своїх ведмежаток?

– Прийде.

– Хай приходять, мені не шкода.

Тепер ми так і робимо. Спершу ялинка стоїть у Сашиній кімнаті, потім уночі приходять Ведмідь і забирає її своїм ведмежаткам.

Микола Щербак

Місяці

СІЧЕНЬ віє навкруги,

Навіває скрізь сніги.

ЛЮТИЙ кригою кує

І морозу додає.

БЕРЕЗЕНЬ встає зі сну.

Кличе весело весну!

КВІТЕНЬ вийшов на грядки

І розсаджує квітки.

ТРАВЕНЬ радий до забав,

Бродить босий серед трав.

ЧЕРВЕНЬ нам приносить грім,

Свіжі ягоди у дім.

ЛИПЕНЬ нас не забува

І несе рясні жнива.

СЕРПЕНЬ на току давно

Насипа в мішки зерно.

ВЕРЕСЕНЬ збирати рад

Яблука та виноград.

ЖОВТЕНЬ ходить по лісах

У жовтеньких чобітках.

ЛИСТОПАД гойда гілки

І розтрушує листки.

ГРУДЕНЬ в білім козушку

Їде в санях по сніжку.

Розмалюй.

УКРАЇНСЬКА КНИГА 2022 В МЕДЗЕВІ

Нещодавно в Словацько-українському культурно-інформаційному центрі в Пряшеві пройшов Другий Український книжковий фестиваль «Українська книга 2022», започаткований Спілкою українських письменників Словаччини та Регіональною радою Союзу русинів-українців Словацької Республіки. В рамках фестивалю 27.10.2022 в містечку Медзев в Центрі відпочинку і підвищення кваліфікації металургійного комбінату Кошице, де проживають українські родини з дітками – біженці з Луганська, Харкова, Дніпра, Києва, Одеси та інших міст України, якими опікується Греко-католицька

епархіальна благодійна організація в м.Кошице – директор А. Іванкова, отримали в подарунок від Союзу русинів-українців СР, Спілки українських письменників Словаччини та СНМ – Музею української культури в Свиднику дитячі журнали «Веселку», часопис «Дуклю», двотижневик «Нове життя», українські книги для дітей та дорослих.

Діти й батьки мали велику радість з книжкових подарунків, що мають змогу далеко від рідної домівки читати українською мовою і висловили щире подяку всім дарувальникам. Українському Слову і Книзі БУТИ!

і.м.

Богдан Федчук Мій рідний край

Мій Рідний Край –
Мій рідний світ,
Це справжній рай
Дитячих літ.

Він чарував
Мої літа,
Мій Рідний Край –
Земля свята.

Мій Рідний Край
Земля свята, –
Це Україна
Золота.

Михайло Стельмах Хрін

Записавсь в долині хрін,
Що солодкий дуже він.
Скуштував його деркач,
Диркнув, кліпнув –
та й у плач;
І два тижні не співав,
Тільки сльози витирив.

Марія Познанська Калинонька

Ось калина над рікою:
Віти стелить по воді.
Хто це щедрою рукою
Йй намистечко надів?
Червонясте, променисте –
Розцвітає, як вогні
Дай хоч трішечки намиста,
Калинонько, і мені!

Галина Шмідт – Галина Манів

Секрети вітру

(Уривок)

Чому дме вітер?

Макс із захватом роздивлявся схему, яку так легко намалював пан Віктор. Нарешті запитав:

– Якщо все зробити за цією схемою, мій змій полетить?

– Не факт. Щоб змій полетів, треба знати ще секрети вітру. Треба подружитися з ним, – пояснив професор.

– А хіба вітер має якісь секрети? – здивувався Макс.

– А що ти, взагалі, знаєш про вітер? – по-доброму усміхнувся вчений.

– Ну, вітер... він дме. Іноді сильно, іноді ледь-ледь.

– А як він виникає і чому дме, знаєш?

– Ні, – зізнався Макс і попросив: – Розкажіть!

Вони сіли на березі річки, у затінку верб, і пан Віктор став розповідати хлопчику про вітер.

– Все починається із сонця, – сказав він.

– А до чого тут сонце? – здивувався Макс.

– А до того, що сонце не лише дає життя, як ти знаєш, а й керує погодою на Землі. Наприклад, сонячні промені нагрівають воду морів та океанів. Вона випаровується й утворює хмари, з яких випадає дощ.

– А вітер?

– І вітер також народжується від сонця й бере від нього свою енергію. Насправді вітер – це горизонтальний рух повітря. Він утворюється, коли тепле повітря піднімається вгору,

а йому на зміну приходить холодне.

– Це теж буває від нагрівання?

– Так, від нагрівання й від того, що змінюється тиск!

– зрадів професор Макс-вій кмітливості. – Повітря, нагріваючись, підіймається вгору й утворює потоки. Там, де повітря нагрівається більше, ці потоки підіймаються вище, у зони низького тиску, а холодніше повітря опускається нижче, створюючи зони високого тиску. Різниця атмосферного тиску змушує повітря пересуватися від зони високого тиску до зони низького тиску.

– А де повітря нагрівається більше, у пустелях? – поцікавився Макс.

– І в пустелях також, – усміхнувся вчений. – Атмосфера Землі вбирає сонячні промені нерівномірно. Це тому, що поверхня нашої планети неоднорідна: є на ній водойми й суходіл, рівнини й гори, крижані поля й піщані пустелі.

А різні матеріали нагріваються з різною швидкістю. Скажімо, вода нагрівається повільніше за сушу. Відрізняється температура повітря в горах і в долинах, у лісах і луках. Навіть у місті й передмістях температура повітря різниться, тож виникають міські вітри. Так само по-різному нагрівається повітря в різних широтах або в різні пори року.

Іван Андрусyak

Сміхота

Кіт коту котив м'яча – і нявчав.

Кіт коту котив м'яча – і мовчав.

Перестрілись два коти – кіт ката перекотив.
М'яч спіткнувся об м'яча – і його перенявчав.

Метушились, гнулись,
пнулись,
і, нарешті, розминулись.

М'яч м'ячу котив м'яча – і нявчав.

Кіт коту котив ката
Сміхота!

Допоможи оленятам добратися до домика. Розмальюй.

З КНИЖКОВОЇ ПОЛИЦІ

Нещодавно у Пряшів завітала українська письменниця із Закарпатської України **Лідія Повх** (Лідія Петрівна Ходанич). Вона і поетеса, і прозаїк, літературознавець, педагог.

Лідія Повх завітала у Пряшів, правда, не з пустими руками. Принесла із собою свою нову книжку «Вірші про школу» (Ужгород: видавництво «Карпати», 2021. – 88 с.). У цій книжці веселі шкільні історії переплітаються з цікавими спостереженнями за природою, за людськими стосунками і характерами.

У творчому доробку Лідії Повх збірки поезії для юного читача: «Йшла ворона по перону», «Нумо гратися усі!», «Дражнилки», «Політ на кулі», «Біла хата на горбку», «Наше місто превеселе» та інші. Вона автор поетичних збірок і для дорослого читача: «Гілка глоду», «Дощі і стіни», «Навздогін Вергілію», «Розкази про все вітру». У 2020 році видала книжку новел «Крапля меду».

Лідія Повх

Стежка до школи

В'ється стежечка увись
До шкільного ганку.
Босі ніжки тут колись
Тупцяли щоранку.

Хто б куди не мандрував,
Ким не став би в світі,
Спершу стежку цю здолав –
Стежка до освіти.

Понад вулиці, дахи
І бузкові хащі
Хоч широкі є шляхи,
Стежка це – найкраща!

Лідія Повх

Політ на кулі

Я надую
Повітряну кулю
І над землею
На ній помандрую.

Побачу згори
Зелені гори.
На них – бори,
Як хвилі в морі.

Побачу річку –
Блакитну стрічку.
А там – хатини,
Мов намистини

А що то за кузі
Онде в лузі?!..
Ах! То за мною
Біжать мої друзі!

Лідія Повх

У музеї

В музейній залі тихо так –
Ми навіть муху чули
Учитель каже: – Дихає
Тут – чуєте? – минуле!

І як же воно дихає,
Невидиме минуле?
Вже слухали ми, слухали –
І звуку не почувли.

Лідія Повх

Африка

Де та Африка із Нілом?
Ми не знаємо, малі,
Але в Африку летіли
Вчора клином журавлі.
Полетіли мимо школи,
Мимо озера-води,
У далеке синє поле
Отже, в Африку – туди!

З поштової скриньки

12-13 листопада 2022 р. у Бардієві та Пряшеві відбувся 48-ий річник огляду народних пісень «Маковицька струна». Радусь зокрема те, що серед її учасників багато молодих інтерпретаторів.

Фото Ладислава Цупера.

Про духовні набутки

Регіональна рада Союзу русинів-українців СР у Пряшеві підготувала 24 листопада цього року у Словацько-українському культурному та інформаційному центрі у Пряшеві у циклі «Наша дума – наша пісня» музично-словесний монтаж «Українські класичні пісні». Пісні виконував Марко Мохнач. На піаніно його супроводила заслужена артистка України Любов Гундер.

Другий «Український книжковий фестиваль» проходив 26-28 жовтня цього року у Словацько-українському культурно-інформаційному центрі у Пряшеві. І на цей раз організаторами цієї імпрези була Спілка українських письменників Словаччини та Регіональна рада Союзу русинів-українців СР у Пряшеві. Ця подія – це своєрідний звіт про духовні набутки красеного письменства українців Словаччини.

Серед своїх. Так можна було б назвати зустріч гостей з України з нашими шанувальниками художнього слова. На фото (зліва) – директор ужгородського видавництва «ТІМΠΑНИ» Ярослав Федешин, письменник Петро Ходанич, поетеса Лідія Повх, письменниця Ірина Мацко, редактор радіо Людмила Гаряньська.

Анатолій Качан

Дивні квіти

Дивні квіти
Розпустились
На шибках вікна.
Це Морозкові
Приснилась
Уночі весна.

Дзвіниця Собору св. Софії у Києві.

Валентина Зорік

Рідна мова

Край, у якому зростає людина,
Це, любий друже, – твоя Батьківщина,
Знай, що нічого рідніше немає,
Мови, якою вона розмовляє,
Мови співочої, нашої мови,
Все в ній багате від слова до слова.
Друже мій любий, коли підростеш,
В ній, чарівній, справжній скарб віднайнеш.
Час промине, і яскраво засяє
Мова, якою народ розмовляє.
Хай же буяє, мов квітка ранкова,
Мовонька чиста, твоя рідна мова!

Василь Симоненко

Ти знаєш, що ти – людина?

Ти знаєш, що ти – людина?
Ти знаєш про це чи ні?
Усмішка твоя – єдина,
Мука твоя – єдина,
Очі твої – одні.

Більше тебе не буде,
Завтра на цій землі
Інші ходитимуть люди,
Інші кохатимуть люди –
Добрі, ласкаві й злі.

Сьогодні усе для тебе –
Озера, гаї, степи.
І жити спішити треба,
Кохати спішити треба –
Гляди ж не проспи!

Бо ти на землі – людина,
І, хочеш того чи ні, –
Усмішка твоя – єдина,
Мука твоя – єдина,
Очі твої – одні.

Допоможи ельфу знайти доріжку. Розмалюй.

Андрій
Малишко

Дощик

Вихопивсь дощик поміж заграв:
Чоботи сині, синя сорочка,
Сині мелодії понапинав
З неба широкого аж до листочка,
Синіми стрілами закресав,
Сині листочки дрібно писав –
Людам, озерам, лукам за обрій,
Ох і смішний же!
І добрий-добрий!
І запрозорились водні гущі,
І посміхнулися темні пущі,
Навіть дуби із важкої породи
Чухали голови від насолоди
...Вихопивсь дощик поміж заграв.

Тунель під старо давнім храмом

У Єгипті група археологів виявила тунель під стародавнім храмом Тапосіріса Магна, який, ймовірно, приведе до гробниці цариці Клеопатри.

Розкопки проводили у скелі на глибині близько 13 метрів під землею. Під час них археологи натрапили на тунель довжиною близько 1305 м і висотою близько 2 м.

Попередні дослідження свідчать, що архітектурний дизайн виявленого підземелля дуже схожий на дизайн грецького тунелю Юбіліноса. Знахідку вже охрестили «геометричним дивом».

Головний археолог Єгипту Мустафа Вазірі зазначив, що під час розкопок та археологічного дослідження тунелю виявили ще одну частину підземного ходу, затопленого середземноморською водою.

Під мулом знайшли низку керамічних посудин і горщиків під грязьовими відкладеннями, а також прямокутний блок вапняку. Біля храму також виявили дві голови з алебастру, одна з яких належить до періоду Птолемеїв.

У наукових джерелах зафіксовано, що на узбережжі Єгипту між 320 та 1303 р. н.

е. було щонайменше 23 землетруси, які й призвели до обвалу частини храму Табузі.

Розкопки тривають з 2004 року під керівництвом археолога Кетлін Мартінес з Університету Сан-Домінго. Нова знахідка є найбільш переконливим доказом того, що археолог і його команда на правильному шляху.

«Це ідеальне місце для гробниці Клеопатри. Якщо є хоч один відсоток шансів, що остання цариця Єгипту може бути похована там, то мій обов'язок – її розшукати. Якщо ми виявимо гробницю... це буде найважливіше

відкриття 21 століття. Якщо ми не знайдемо гробницю... ми зробили великі відкриття тут, усередині храму та поза ним», – сказав Мартінес виданню Heritage Key.

Відомо, що Клеопатра покінчила життя самогубством після того, як її чоловік, римський генерал Марк Антоній, також покінчив життя самогубством. Вважається, що їх обох поховали разом.

Тож археологи сподіваються, що могили Клеопатри і Марка Антонія можна знайти десь у нещодавно розкопаному тунелі.

Знайди доріжку та розмалюй.

Н. Карпенко

У грудня нежить

Стоїть погода така похмура

У грудня нежить, температура!

Лягли на плечі йому тумани,

Його колотить і лихоманить.

Він, певно, трохи перестарався,

Коли з порога до праці взявся,

Коли морозом тріскучим вмився

Наш місяць грудень десь застудився.

Оксана Сенатович

Крила

Блискавиці освітлювали дорогу громам, щоб ті бачили, в яке дерево цілитися. На високій сосні сидів Вітер. Грім ударив сосну, розколов її, поранив Вітра. Як почав поранений Вітер завивати з болю, то Дмитрик не витримав. Вистрибнув босоніж на ганок, з ганку на подвір'я і привів пораненого Вітра до хати.

– Дякую тобі, хлопчику, – ледве шелестів Вітер, – перев'яжи мені рану.

Дмитрик одшмагав білий рукав своєї сорочки, одну рану Вітрові перев'язав.

Відірвав другий – і другу рану перев'язав.

– Уже легше мені, – мовив Вітер, піднявся з лави й зник за дверима. А на другий день у Дмитрика вирости крила. Ніхто їх не бачив. Сам Дмитрик теж не знав, що в нього є крила, бо навіть коли лягав спати, вони йому зовсім не заважали.

... Одного разу захворіла мати. Дмитрик побіг до лі-

каря, потім в аптеку, відтак наносив дров до хати, води – і все це робив так швидко, що мама сказала:

– Ти, Дмитрику, як на крилах літаєш. Перепочинь трохи, бо з ніг упадеш.

Та Дмитрик зовсім не втомився. Він міг зробити ще тисячу робіт, щоб тільки видужала мама. Адже хвороба її не кидала. Подвір'ям крутився березень. То підморгне сонцеві, то знову нахмуриться.

– Синку, – шепотіла мама, – а весна цього року забарилась. Як прийде вона, принесеш мені пролісків. Дмитрик не міг дочекатися весни. І раптом пригадав, що за Кам'яною горою на Збочі вже мусять бути проліски, бо весна приходить туди найшвидше. І побіг по найперші квіти. Не побіг – полетів.

У хаті в маминих руках проліски заспівали тоненькими голосочками. І мама засміялася. Хвороба мусила

покинути хату, бо хвороби радісних людей не тримаються. Весна під вікнами теж замугикала пісеньку. Земля її підхопила й собі:

– А вже весна, а вже красна.

... Дмитрикові крила голубіють, тому їх ніхто не бачить. Але якщо чиясь мати, коли пратиме білизну, побачить у сина сорочку з відірваними рукавами, то це не завжди означає, що в її дитини вже вирости крила. Крила ростуть не просто. Не раз треба й останню сорочку віддати, щоб крилатим стати, таким, як Дмитрик.

Анатолій Костецький

Все не так

**Сьогодні
все навкруг –
не так
Чомусь задача –
непроста,
чомусь цукерка –
несолодка,
проміння сонячне –
холодне,
і навіть
запахуща диня
чомусь
не пахне зовсім
нині
У чому ж річ?
Скажу вам прямо:
образилась на мене
мама**

**Піду
пробачення попрошу –
хай знову стане
все хорошим!**

Маріїнський палац у Києві – офіційна церемоніальна резиденція президента України.

Майк Йогансен

Собака

Це було на Курщині.
На березі річки.

Учні мої вудили рибу, а я взяв рушницю і подався стріляти куликів. Потихеньку я скрадався берегом до якоїсь мілини. «Пиївіт!» – схоплювався куличок-пісочник і летів, немов креслив крейдою пряму лінію на дзеркалі ріки. Бумс! – стріляв я – і куличок падав, як біла крапка на дзеркало. Я швидко роздягався і плив до кулика.

З нами була Леда – собака. Це була на диво ласкава й ніжна лягава. Коли полювали мої учні, я розважався, граючись з нею, і вона від мене не відходила. Але, вибираючись стріляти, я її з собою не брав, бо вона гасала попереду й зганяла куликів, а я не ВМІЛІ нею командувати: тримати її при нозі.

Та варт їй було почути мій постріл, як вона мчала, перестрибуючи канави, мені на підмогу й послужливо розганяла геть усю куличву, гак що мені не випадало й вистрілити більше.

Я повернувся назад і ліг на

сонячній траві. Вона й собі лягла і враз заснула здоровим собачим сном, ледве повискуючи проти сонця.

Тоді я тихенько звівся, поволи-воли, та до річки, та аж до мілини. Зігнав куличка – бумс! – кулик упав на воду, наче розбив дзеркало. Я роздягся й поплив. Леда була вже тут і попливла за мною.

Довелося знову вернутись на те саме сонячне місце й лягти. Лягла й Леда, але поклатала лапу мені на груди – мовляв, не втечеш тепер без

мене. І враз заснула. Приснився їй, видно, той самий сон, бо знову вона взялася блаженно повискувати й скиглити, розкошуючи під сонцем.

Я тихенько зсунув її лапу з себе. В ту мить Леда прокинулася і обернула до мене голову. Вона дивилася па мене пильними, зовсім не сонними очима. Але я не рухався, я хропів, що мав сили, ніби не сталося нічого. Леда присунулася ближче, лизнула мене язиком у ніс і знову поклатала лапу мені на груди. За секунду вона знов щасливо спала, тільки лапа трохи сіпалась мені по сорочці.

Так вона й не дозволила мені полювати без неї куликів. Уночі, коли я вклався на сні, міркуючи вранці вибігти на болото, чи не пролетить якесь зайшле чиря, з хати з'явилася Леда. Вона довго борсалася коло мене в сні, укладаючись так, щоб билля не лізло в ніс, чхала, качалась, вищала, на решті притулилась і заснула.

Перед тим, як заснути, вона знову поклатала лапу мені на груди.

Марія Хоросницька

Книголюб

Я навчився вже читати складно, плавно, як і слід.

**«Добре, синку», – каже мати.
«Гарний хлопець», – каже дід.**

**І бібліотеку маю, – подивіться, скільки книг!..
Залюбки щодня читаю – прочитати всіх не встиг.**

**І малюнки я повинен розглядати кожний раз
Бо для кого ж ці картинки намальовані? Для нас!**

Василь Чухліб

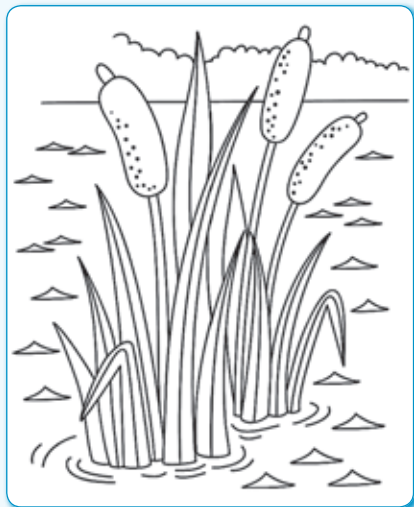
Пісня тоненької Очеретини

Одного дня тихе болото ніби хтось збурило. Невідомо хто, але всі його мешканці – постійні й тимчасові – гомоніли, лементували, галасували, били себе в груди. Доводило одне одному і всім разом – хто на що здатен, хто що вміє і кому на болоті найвища шана має бути.

– Скре-ке-ке! Скре-ке-ке! – розпиналася Жаба-скрекотуха. – Я найкраще співаю, мене все болото слухає. Я найвище стрибаю! Я найшвидше плаваю! Я...

– Чекай-но! – хитнула чубатою головою Чапля, що до того ніби дрімала. – А чи простоїш ти на одній нозі цілий день і цілу ніч?

– Пхе! Та це зовсім просто! – Жаба видряпалась на кушину і иструнчилась на одній нозі. Та не постояла й хвилини – плюх у воду, тільки кола пішли.

Розмалюй.

– Бу-гу! Бу-гу! – зареготав Бугай. – Теж мені артистка! Ось коли я заспіваю-загуду – аж швидко в селі деренчать.

– Деренчать – це коли я співаю! Хіба ти так умієш? Др-р, др-р! –

обурився Деркач.

– Та це ж відомо: кожен передусім себе хвалить. Тож знайте – співаю найкраще я! Кі-квік! Кі-квік! Без мене й болото не болото! – випнув груди Кулик.

Тоненька Очеретина слухала всі ті розмови, слухала і все нижче схиллялася до води.

– А ти чого мовчиш? – зачепив її Вітер, який усюди буває, все бачить, усе знає.

– Бо я нічого не вмію робити, – прошепотіла Очеретина.

– Ет, таке вигадеш! – лагідно доторкнувся до неї Вітер. – Кожен щось та вміє. Тільки, може, не здогадується про те до пори до часу.

І він дмухнув на Очеретину раз, удруге.

І – о диво! – тоненька Очеретина несміливо, ледь чутно забриніла, пробуючи голос, а далі заспівала, заспівала...

Такою ніжною, такою сонячною була пісня тоненької Очеретини, що всі болотяні мешканці забули про свою суперечку. Вони заслухалися.

Слухали Жаби-скрекотухи, вибалушивши й без того банькати очі.

Слухав Бугай, набравши повен дзьоб води.

І Деркач слухав, і Кулик, який спочатку себе, а потім уже своє болото хвалить.

Завмерла гордовита Чапля на одній нозі. Від здивування вона й цю ногу ледь було не підняла, але ж – так, ви вгадали, – якщо Чапля підніме й другу ногу, то впаде.

– Ну, а вітер полетів собі далі. Бо має усюди бувати, бо десь потрібен він іншим Очеретинам, які ще не пробудилися для своєї пісні.

Лідія Повх

У небі

На м'якій хмаринці,
Наче на перинці,
Сплять собі малятка –
Зорі-зоренятка.

Хмаронька хитається,
Добре всім дрімається!

Лара Вільямсон

Хлопчик, який переплив океан у кріслі

(Уривок)

Лара Вільямсон (на фото) народилася й навчалася в Північній Ірландії, з відзнакою закінчила університет, де вивчала моду й дизайн, потім переїхала до Лондона. Спочатку писала статті для різних журналів, зокрема «£/ /e» та «More», а тоді влаштувалася на посаду редакторки рубрики моди в журналі «J-17» – там і отримала нагороду «Жасмин» за найкращу статтю в молодіжному виданні.

У 2014 році Лара Вільямсон написала дебютний роман «Хлопчик на ім'я Гоуп», а в 2015 році світ побачила друга книжка письменниці – «Хлопчик, який переплив океан у кріслі». Нині Лара мешкає в Лондоні з чоловіком і дочкою, любить мріяти, танцювати степ і писати. Тільки не одночасно.

Оце так! Пан Бігль визнав те, що вже знаю: я – легенда! Подумати тільки, у мене був паскудний день народження, а тепер я легенда ще за життя. Круто! Отак, шинкорукий Роберт озиряється па мене, а я дивлюся на нього. Що, тепер я вже не і який огидний? Обен досі тицяє на браслеті, а Мімі аж кипить від злості, бо зрозуміло, що я – легенда, і не просто тому, що новенький.

Пан Бігль підносить руку і ворухить пальцями – неприємне видовище, зважаючи на те, що пальці в нього схожі на свинячі ковбаски.

– Журавлик з оригамі, якого приніс Бекет, дуже особливий. І скажу вам, у його крильця загорнута дивовижна легенда. Нашороште вуха.

Людина фізично так не може, якщо не зробить нашоропластику (це сторінка 255 моєї «Медичної енциклопедії Марвіна»; не плутайте з шаропластикою). Але мені це вдається, бо я дуже хочу почути легенду своєї паперової пташки, навіть якщо це означає, що легенда тут не я.

Пан Бігль прокашлюється.

– Колись давно в землі вишневого цвіту, воїнів – самураїв, великих таємниць, магії та міфів була легенда, яку багато хто знав.

Пан Бігль пливе між ря-

дами парт, тримаючи на долоні мого журавлика.

– Мій тато каже, що міф – то такий пральний порошок, – каже Донте Моффатт. Пан Бігль різко зупиняється й відповідає, що пральний порошок – то пральний порошок, а міф – то міф, і сидіти тихо означає мовчати, щоб не отримати від учителя додаткового завдання.

– На чому я зупинився? – каже він, наче сказав більше, ніж одне речення. Тоді знову починає пливти поміж партами. – О, так. Легенда про тисячу паперових журавликів. Кажуть, якщо людина складе тисячу журавликів-оригамі, ось таких, – пан Бігль шанобливо піднімає пташку, як найбільший у світі діамант, – то здійсниться одне її магічне бажання. Вірять, що журавель – чарівна істота, яка живе тисячу років; саме тому, щоб здійснилося бажання, потрібна тисяча паперових журавликів, по одному на кожен рік журавлиного життя.

Василь Королів-Старий

Проліски

(Уривок)

Панько занедужав.

Ковзався на ставку з іншими хлопцями, вгрівся й потім скинув кожушинку. Хіба ж цього мало?.. Це розуміла Христя, старшенька сестра, умовляла, щоб одягся або йшов в хату, та Панько розкуражився, не послухав, і ковзався далі. Щоправда, тяжко було послухатись Христі, коли трапилась така щаслива нагода: Павло Третюк, вломивши собі одного закаблука, не міг далі бігати на двох вижлятах й одного «бігунця» позичив Панькові «аж досхочу». Тим-то Панько пішов додому аж тоді, як Третюк відобрав йому свого «коника».

Повернув Панько щасливий і балакучий, та ж при вечері, посмутнів, почав пашіти, як мак, очі йому посоловіли, до їжі не мав ніякої охоти. Дячиха помацала йому чоло й, журно хитаючи головою, проказала, немов ні до кого не звертаючись:

– Так бо й є: таки напитав пеню. На – ковзав таки собі гарячку!

Панько промовчав, зате озвалась Христя:

– Та ж не хотів мене слухати й бігав «коником» без кожуха! – Повторила ті, давно всім знані відомости, з певним смаком, навіть із почуттям деякої злорадності, немов задоволена, що її припущення справдились.

Панько виразно подивився на сестру, а неня знову захитала головою:

– Ах, Боже, Боже милостивий! Щастя ще твоє, що нема вдома татка, а то б він тобі вуха-

Та не договорила, що саме було б з Паньковими вухами, бо добре бачила, що вони з кожною хвилиною розсвічуються все дужче, мов паперові ліхтарні на ялинці. Помацала його ще раз за голову, за ті червоні вуха, щічки й пішла варити на припічку липовий цвіт, сподіваючись, що він витягне з Панька піт, а з потім вилетиться з хлопця недуга.

Та сподівання на цей раз завели. Вночі безперестанку Панько метався на полу та все щось голосно белькотав й скидав з себе ковдру. Все тіло його почервоніло, немов попечене жаливою, а з рана вже не тямив Панько нічого, що робилось у нього довкола.

Минав день по дні, а Панько все лежав та й лежав. І мама вимучилась тією хворобою, й тато не мав спокою та й Христі було кепсько. Всі говорили в хаті пошепки, журились і зітхали: треба було щоразу щільно причиняти двері, а в хаті погано душило ліками, або, як говорив дяк, – «воняло смертоносними травами», духу яких він одначе не смів перебивати тютюном – корінцями з своєї, міддю кованої люлечки. Христю рідко випускали надвір. Коли ж і пускали, то не дозволили близько підходити до дітей, щоб не передати їм чіпкої Панькової немочи.

Так проминуло аж чотири смутних тижні...

Одної ночі зірвалася хуртовина. Спочатку закрутив лапатай сніг, а потім враз потемніло: зима розплакалась

Василь Королів-Старий (1879-1943) – український письменник, видавець, громадський діяч.

довгим дощем, але ще не капітулювала. Та ж тепер вся природа вірила, що смерть уже вхопила зиму за карк. Говорили про те пухнаті хмарки, що кубками викочувались на посиніле небо; говорили нові паростки троянд, що враз прирум'янились і, мов дитячі рученята, підносились до всміхненого неба з молитвою про швидший прихід весни. Бо ж таки дійсно весна десь дуже забарилась! А от, по кількох днях знеацька весь світ зробився, мов Різдвяні драглі: потемнів, подірчавився й сором'язливо присів до землі. А ще за два дні на річці зачав тріщати лід, немов хтось великий-превеликий раз-у-раз голосно кахикав у долині. Крига напухла і так вмилась студеною водою, що аж та вода стала гнідо-брудна. Вночі хтось цю кригу поколов, немов цукор, на великі шматки, які почали бігти один поперед другого додолу. По рудій воді згори гнали все нові й нові крижані шулики, немов кудись дуже пильно поспішали на чийсь владний поклик: то весна кликала їх до теплового моря!..

Сопілка

Ходом.

1. Ой по лу - ках по зе - ле - нях і - вась ві - ві
2. На со - лі - ліці на ма - ле - нькій жа - лі - бие - нько

гнав. грав.

Ой, і де - ж ти, ній і - ва - сю,

ту со - лі - лку взяв (со - лі - лку), що по лу - ках

по зе - ле - нях жа - лі - бие - нько грав.

Ой, по луках, по зелених
Івась вівці гнав.
На сопілці, на маленькій
Жалібненько грав.

Витесав він ту сопілку
Гарну калинову;
А як була вже готова
Пішов у діброву.

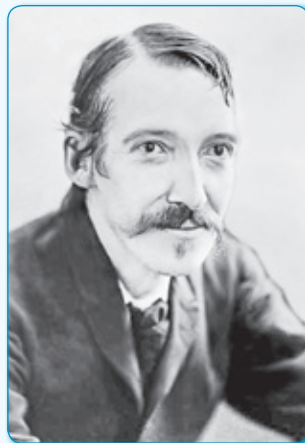
Сів собі бін під калину –
Та й таке думає,
Буде пісенька лунати
По цілому краю.

Пішов Івась ще до лісу
Та й сів під калину;
Полинула його пісня
Ген, аж на Україну.

ЗНАЙОМТЕСЬ:

з Письменником

Роберт Луїс Стівенсон

Роберт Луїс Стівенсон (1850-1894) – британський письменник шотландського походження. Здобув світову славу завдяки роману «Острів скарбів», який є класичним зразком пригодницької літератури.

Роберт Луїс Стівенсон народився

1850 року в Единбурзі, столиці Шотландії, у родині морського інженера, фахівця з будівництва маяків. З раннього дитинства море, морські книги, розповіді про море, мапи і лоції увійшли в життя хлопчини. Він мріяв стати капітаном, шукачем пригод, але хвороба (Стівенсон страждав на важку форму сухот) завадила йому зійти на місток корабля. Він вступив на юридичний факультет Единбурзького університету, ще в студентські роки почав писати й друкувати оповідання та повісті й врешті-решт став не юристом, а письменником. Його перу, окрім «Острова Скарбів», визнаного класичним зразком пригодницького жанру, належать такі відомі історико-пригодницькі романи, як «Чорна стріла» (1888), «Власник Баллантре» (1889), «Катріона» (1893) і кілька збірок новел, серед яких ще один, всесвітньо відомий твір Стівенсона – «Дивна пригода лікаря Джекіла і містера Гайда» (1886).

Робертові Стівенсону таки судилося вирушити в далекі мандри. Стан його здоров'я різко погіршився, і лікарі порадили йому змінити вологий і прохолодний клімат Шотландії на сухі субтропіки.

У 1890 році разом із родиною Стівенсон оселився на острові Уполу, однак через чотири роки, сорока чотирьохрічний письменник помер.

Роберт Луїс Стівенсон

Острів скарбів

(Уривок)

На палубі зчинився гармидер. Я чув, як люди вибігали з кают і кубрика, вискочив із діжки, шмигонув за фок-зейл, обережно перейшов на корму, а звідти на бак, де стояли Гантер і лікар Лівсі.

Уся команда висипала нагору. Туман із появою місяця розвіявся, і за кілька миль на південний захід ми побачили два невеличкі пагорби, а за ними третій, більш високий, оповитий серпанком. Усі три пагорби були правильної конусоватої форми. Я дивився на все, наче крізь сон, досі не оговтавшись від пережитого нещодавно жаху. Десь удалині – як на мене пролунала команда капітана Смолетта. «Іспаньйола» стала на кілька румбів крутіше до вітру й поступово наближалася до острова зі сходу.

– А тепер, хлопці, скажіть, чи бачив хтось із вас цей острів раніше? – спитав капітан, коли всі його накази виконали.

– Так, достоту, сер, – відпо-

вів Сильвер. – Я заходив сюди за прісною водою з торговим судном, на якому служив коком.

– Здається, стати на кітву зручніше на південному боці острова? – спитав капітан.

– Саме так, сер. Цей острів називається Острів Кістяка. Раніше тут було становисько піратів, і один матрос із нашого корабля знав усі назви цих місць. Отой пагорб на північ вони називали Фок-щоглю. Тут є три пагорби, розташовані рядком на південь: Фок-щогла, Грот-щогла і Бізань-щогла. Але Грот – щоглу – найвищу гору, он ту, оповиту туманом, – вони називали Підзорною Трубою, бо саме там облаштовували пункт спостереження, коли ставали на кітву й ремонтували судно. Зазвичай вони лагодили свої судна тут, перепрошую, сер.

– Я маю мапу, – мовив капітан Смолетт. – Погляньте, чи позначено на ній місце стоянки кітви.

У Довганя Джона запалали очі від радісного передчуття, коли він узяв до рук мапу. Але я знав, що на нього чекає розчарування. Це була не та мапа, яку ми знайшли в скрині Біллі Бонса, а її точна копія, з усіма деталями, за винятком червоних хрестиків і приміток. Утім, Сильвер спромігся приховати досаду й не видати себе.

– Саме так, сер, – промовив він. – Ось місце стоянки, позначено його чітко. Дивно, хто ж міг зробити цю мапу? Чи, бува, не пірати: вони ж

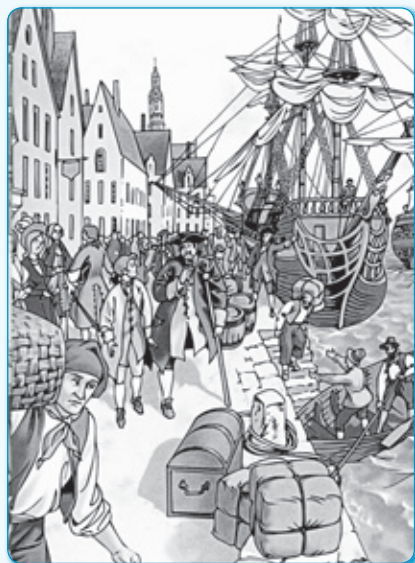
усі як один – неuki. Ага, ось і стоянка капітана Кідда – так називав її і мій товариш. Тут йде сильна течія і далі на північ, уздовж західного берега. Ви правильно взяли курс, сер. Якщо бажаєте зайти в бухту й кинути кітву, кращого місця для стоянки годі шукати.

– Дякую, – сказав капітан Смолетт. – Якщо мені знадобиться допомога, я знову звернусь до вас. А наразі можете йти.

Марійка Підгірянкa

Перепілка

**Перепілка затужила,
Своїм дітям говорила:
– Діти мої, дрібні діти,
Де ся маю з вами діти?
Люди луки покосили,
Копи з поля позвозили.
Є ще овес, дрібен колос,
І там чути женців голос.
Гаю, діти, гаю, гаю,
Полетимо до Дунаю.**

Куточок кулінарії

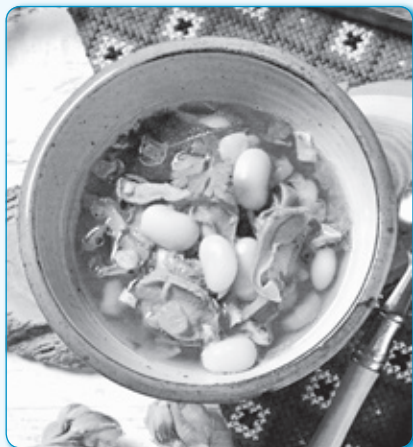
Грибна юшка з квасолею

Інгредієнти:

2,5 л води
30 г білих сушених грибів
150 г квасолі
75 г цибулі
75 г моркви
35 г кореня петрушки
150 мл соку квашеної капусти
2 зубчики часнику
25 мл олії
Лавровий листок
Зелень петрушки
Сіль

ПРИГОТУВАННЯ:

Білі гриби і квасолі замочити на ніч у воді, а потім відварити в окремих посудинах. Гриби вийняти, грибний відвар процідити і сполучити з водою, щоб разом було 3 л рідини. Докласти почищений корінь петрушки, почищену та нарізану кружальцями моркву і варити 15 хв. Одночасно підсмажити на олії до прозорості нарізану кубиками цибулю. Докласти гриби і готувати ще декілька хвилин. Перекласти вміст пательні й відварену квасолі в каструлю та проварити 5 хв. Докласти лавровий листок, пропущений через прес почищений часник, сік квашеної капусти, посолити і проварити 1 – 2 хв. Подавати, посипавши посіченою зеленню петрушки.

Олександр Олесь

Капустонька

Покинута, занедбана, на лузі
Зеленіє капустонька у снігу,
А до неї стежечку не одну
Протоптали ніженьки по лану.

Догадайтесь, дітоньки, ви самі,
Хто це робить стежечку у зимі.
Я вам в цьому віршику не скажу,
Бо сам ще раз подивитись побіжу.

Георгій Почепцов

Велике прання

Їжак на річці всю свою білизну виправ.

– Довго це! – вирішив Хомка. – Я хитріший! Зв'яжу свої речі в одну довжелезну стрічку і...

Зв'язав Хомка все до купи, закинув у річку, щоб швидко

вода сама полоскала. Тільки й роботи, що витягує та перевіряє:

– Чисте? Чисте!

І між деревами можна повісити, щоб сушилося, – ніяка тобі мотузка не потрібна. Тільки як розв'язати? Навіть зуби не допомагають. Бігає Хомка, нічого придумати не може.

– А ножиці?! – зрадів він. І хутчіш додому.

Повернувся і – до роботи. Он як швидко все у нього вийшло.

– Ну й прання! – похитав головою їжак. – Як же це можна тепер зодягнути?

Ігор Калинець

Дим

**Втік дим від вогнища,
просто у синіх джинсах,
розпатланий,
та й подався у мандри.**

**Тільки спечену картоплю
прихопив.
По дорозі місто.**

**Сів у трамвай –
принюхується.**

**Зітхнув кондуктор:
– Осінь мені запахла.**

**Залоскотало водієві в носі –
повернув трамвай
і гайнув у гай.**

**«Я не в той трамвай сів», –
подумав дим
і через вікно
вистрибнув.**

Допоможи знайти доріжку до ялинки. Розмалюй.

Розгадай шифр, і ти дізнаєшся,
хто із зимових чарівників першим
вручас подарунки дітям.

	1	2	3	4	5	6
1	А	Б	В	Г	Ґ	Д
2	Е	Є	Ж	З	И	Й
3	І	Ї	К	Л	М	Н
4	О	П	Р	С	Т	У
5	Ф	Х	Ц	Ч	Ш	Щ
6	Ь	Ю	Я			

4,4

1,3

6,3

4,5

2,5

2,6

3,5

2,5

3,3

4,1

3,4

1,1

2,6